

Konference:

**Dansk indfødsret i europæisk sammenhæng d.14.juni 2007
Dansk Institut for Menneskerettigheder**

Oplæg ved Bente Bondebjerg, Dansk Flygtningehjælp:

**Hvad betyder dansk indfødsret og de skærpede krav for
at opnå indfødsret for udlændinge med fast ophold i
Danmark?**

Disposition:

1. Indledning: udgangspunkt og grundlag
2. Hvad betyder dansk statsborgerskab for flygtninge?
3. Hvad betyder de skærpede krav?
 - Danskkravet
 - Selvforsørgelseskravet
 - Dispensationsreglerne
4. Samlet vurdering

1. Udgangspunkt og grundlag

De skærpede krav =

politisk aftale i december 2005, jf. Cirkulæreskrivelse om naturalisation, CIS nr.9 af 12.01.2006

- Jeg fokuserer på flygtninge
- **Flygtningekonventionens artikel 34**

Naturalisation

De kontraherende stater skal så vidt muligt lette flygtninges optagelse i samfundet og naturalisation. De skal navnlig på enhver måde bestræbe sig på at fremskynde behandlingen af naturalisations-sager og nedsætte afgifterne for og omkostninger ved denne behandling til det mindst mulige.

Og

Den Europæiske Konvention om Statsborgerret, artikel 6, stk.3,

der forpligter staten til at gøre det muligt for ud-lændinge med varigt ophold i staten at blive naturaliserede

- Dansk Flygtningehjælps erfaringsgrundlag:
 - sprogcentervirksomhed
 - frivillige: rådgivning & anden kontakt
 - professionelt arbejde i forhold til traumatiserede flygtninge

2. Hvad betyder dansk statsborgerskab for flygtninge?

a.

- **stemmeret og valgbarhed ved folketingsvalg**
- **adgang til alle stillinger/erhverv**
- **dansk pas**
- **”diplomatisk” hjælp under ophold i udland**

b.

- **større mulighed for at se familie i udlandet**
- **oplevelse af tilhørsforhold, inklusion**
- **tryghed, oplevet sikkerhed for en fremtid i DK**
- **motivation for aktiv deltagelse i samfundslivet**
- **fulde rettigheder som borgere i DK, især demokratiske rettigheder, dvs indflydelse på egne og gruppens vilkår + mulighed for at bidrage i det demokratiske liv**
- **oplevelse af ligestilling**

3. Hvad betyder de skærpede krav?

→ udelukkelse for en større gruppe:

- **kravet om bestået Dansk 3**
- **selvforsørgelseskravet**
- **dispensationsreglerne: diagnosen PTSD kan ikke give dispensation fra danskkrav og indfødsretsprøve**

Ikke indfødsretsprøven!

3.a. Kravet om bestået prøve i Dansk 3

- **bestemmer ikke selv indplacering på dansk-uddannelse**
- **har kun ret til gratis undervisning i 3 år**
- **Ca. 25 procent af de flygtninge, der deltager i danskundervisning, går på Dansk 3**
- **Den samlede kursistgruppe (både indvandrere og flygtninge)**

54 % går på Dansk 1 eller 2 (2005)

- **Høj beståelsesprocent for kursister (tæt på 100 procent), der har fulgt undervisningen, men lavere for andre tilmeldte (50 procent sommeren 2006)**

- **75 procent af flygtningegruppen er som udgangspunkt udelukket fra dansk indfødsret**
54 procent af alle i DU
- **svært selv at kvalificere sig til at bestå Dansk senere (efter de 3 år)**
- **Traumatiserede flygtninge kan uanset uddannelsesbaggrund have særlige vanskeligheder**
- **Men også udlændinge, som i øvrigt klarer sig selv, er i arbejde og aktivt engageret i det danske samfund, kan være udelukket**

f.eks.

- **ordblinde med ringe skole- og uddannelsesbaggrund**
- **mennesker der har svært ved at lære det danske sprog men i øvrigt fungerer godt**
- **analfabeter, som ikke har haft mulighed for skolegang i hjemlandet m.fl.**

2.b. Krav om selvforsørgelse

- 1) kravet om tidsubegrænset opholdstilladelse forudsætter efter lovændring i april 2007 bl.a. 2½ års ordinær beskæftigelse (NB undtagelsesmulighed ved stærk traumatisering)**
- 2) kravet om ikke at have modtaget økonomisk hjælp efter aktivloven eller integrationsloven i 4 ud af de seneste 5 år**

Beskæftigelsessituationen for flygtninge og indvandrere i DK?

- Stor variation nationalitetsgrupperne imellem, men generel overrepræsentation i gruppen af arbejdsløse og i gruppen uden for erhverv**
- Flygtninge har ofte andre problemer end ledighed: sprog, kvalifikationer ift det danske arbejdsmarked, psykosociale vanskeligheder, manglende rummelighed på arbejdsmarkedet m.m.**
- længere vej til beskæftigelse uanset egen motivation og potentiale**

Særligt for traumatiserede flygtninge:

- **svært traumatiserede og torturoverlevende kan være så invaliderede at de er berettigede til førtidspension →**

**kan passere kravet efter 4 år på pension
men tilkendelse af pension langvarig proces**

- **Også mindre svær traumatisering kan forringe erhvervsevne →**

vanskeliggøre almindeligt arbejde eller uddannelse +

kræve længerevarende koordineret indsats (sundhedsmæssig, social og arbejdsmarkedsrettet).

Samlet ift beskæftigelseskravet:

- **Udlændinge med flygtningebaggrund har særlige vanskeligheder i forhold til at opfylde selvforsørgelseskravet**
- **Flygtninge på pension → mulighed for indfødsret efter længere tid**
- **For andre et beskæftigelsesperspektiv *men* det forudsætter særlig indsats**

2.c. Reglerne for dispensation

Tidligere mulighed for dispensation på grund af PTSD.

Nugældende regler:

Note 4 i CIS nr.9 af 12.01.2006:

Integrationsministeriet forudsættes herefter at forelægge spørgsmålet om dispensation fra kravet om danskkundskaber m.v. for Indfødsretsudvalget, hvor ansøgeren eksempelvis lider af svære fysiske handicaps (f.eks. mongolisme), er hjerne-skadet, blind eller døv, eller har svære psykiske lidelser som (paranoid) skizofreni, en psykose eller en svær depression. Integrationsministeriet forudsættes endvidere at meddele afslag til ansøgere, som lider af PTSD – også selv om tilstanden er kronisk og dette er dokumenteret ved en erklæring fra en person med lægefaglig baggrund.

Hvad er PTSD?

En videnskabeligt dokumenteret psykiatrisk lidelse optaget i anerkendte diagnosesystemer, i WHO's diagnosesystem ICD10 under navnet "Posttraumatisk belastningsreaktion".

- **Lang række symptomer, som forringer generelt funktionsniveau og psykisk velbefindende, ofte ledsaget af andre psykiske forstyrrelser**
- **Hvor traumet er menneskepåført er lidelserne af mere alvorlig karakter end ved andre typer**
- **Nogle symptomer:
søvnløshed, mareridt, koncentrationsbesvær, smerter i kroppen, ringe selvværd og manglende tro på en fremtid**

**Hvor mange lider af PTSD?
25-30 procent af flygtningegruppen**

**Behandling?
Findes men ventetid: op til 2 år**

Hvad betyder PTSD for danskindlæring m.v.?

- Indlæringsvanskeligheder for svært traumatiserede flygtninge kan være forværret p.g.a. direkte skader på hjernen →

i svære tilfælde afgørende hindring for indlæring af et nyt sprog

- Traumatiserede flygtninge kan have svært ved at deltage i den almindelige danskundervisning →

behov for særligt tilrettelagte forløb

NB Evnen til refleksion og andre intellektuelle funktioner ikke nødvendigvis skadet.

Konklusion:

- saglig set kan PTSD have samme betydning for danskindlæring m.v., som andre accepterede diagnoser
- men giver ikke samme undtagelsesmulighed

forskelsbehandling, der specifikt rammer flygtningegruppen!

4. Sammenfatning - betydning af de skærpede krav

- **rammer flygtninge særlig hårdt**
 - **sten på vejen for en i forvejen udsat gruppe**
- **den manglende anerkendelse af PTSD = forskelsbehandling**
- **i modsætning til intentioner i konventionsbestemmelser?**
- **udelukkelse af en større gruppe fra det fulde medborgerskab, fra demokratisk deltagelse og medindflydelse**
- **ift til demokratiske principper, at fastboende udlændinge bliver afskåret fra indflydelse på de love, de selv er underlagt**
 - ↓
- **negativ betydning for integrationen gennem**
 - **oplevelse af forskelsbehandling og manglende ligeværd**
 - **oplevelse af at være uønsket**
 - **usikkerhed for fremtiden i DK**
 - **øget bekymring for familie**
 - **frustration og stress pga hækkeløb ved gentagne skærpedelser og tilbagevirkende kraft**